

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

TEZE DIPLOMOVÉ PRÁCE

Regionální politika a její úloha v rozvoji obce
Kostomlaty pod Milešovkou

Petr Potysz

© 2015 ČZU v Praze

Regionální politika a její úloha v rozvoji obce Kostomlaty pod Milešovkou

Souhrn

Diplomová práce se zabývá regionální politikou a její úlohou v rozvoji obce Kostomlaty pod Milešovkou. První část se věnuje regionální politice, jejímu vzniku a vlivu na územní rozvoj obce. Dále pak na členění veřejné správy, její financování, druhy dotací a typologii. Druhá část se zaměřuje na charakteristiku obce Kostomlaty pod Milešovkou a zhodnocení vlivu regionální politiky na dosavadní rozvoj obce, na základě realizovaných projektů. Projekty, které přispívají k vytvoření podmínek zajišťující všestranný rozvoj obyvatel a to především kulturní vyžití, zlepšení atraktivity obce a vytvoření podmínek pro další společenský rozvoj obce.

Klíčová slova

Regionální politika, region, regionální rozvoj, operační program, dotace, projekt

Cíl práce a metodika

Hlavním cílem diplomové práce je zhodnotit úlohu regionální politiky v územním rozvoji obce Kostomlaty pod Milešovkou v rámci jejího území se zaměřením na potřeby obyvatel této obce. Především pak vyhodnocení využívání regionální politiky v obci na základě již zrealizovaných projektů.

První, teoretická část diplomové práce osvětluje pojem regionální politiky, její vznik, vývoj, dosažení cílů v rozvoji regionů a regionální politiky České republiky a přímý vliv na regionální politiku územního rozvoje obce. Dále pak možnosti financování veřejné správy, druhy dotací a jejich typologii. Teoretická část diplomové práce vychází ze studia především odborné literatury, studia dokumentů odborné povahy, analýzy dat a informací Českého statistického úřadu a internetových zdrojů vztahujících se k dané problematice.

Druhá, praktická část diplomové práce, je zaměřena na charakteristiku obce Kostomlaty pod Milešovkou. Tedy na její polohu, složení obyvatelstva, občanskou vybavenost, dopravu a infrastrukturu a také historii obce a její památky. Podstatnou částí je popis projektů, které mají podstatný vliv na regionální politiku v rozvoji obce. Projekty přispívající k vytvoření podmínek, které zajišťují všestranný rozvoj obyvatel, a to především kulturního vyžití, zlepšení atraktivity obce a vytváření podmínek pro další společenský rozvoj obce. Velkým přínosem pro obec je rekonstrukce starého kina, vybudování nového multifunkčního kulturního centra a revitalizace okolí, které slouží pro potřeby všech obyvatel obce. Projekt MKC (multikulturní centrum) a revitalizace centra obce je v této práci popsán od samého počátku, tedy návrhu projektu, žádosti o dotace a strategie realizace, přes výběrové řízení, až po samotnou realizaci.

Při zpracovávání práce o projektu MKC a revitalizace centra obce bylo použito osobních vazeb autora k danému území, studium dokumentace a poznatků získaných od vedení obce, tedy starostky obce, místostarosty a některých členů zastupitelstva obce a rovněž od občanů obce Kostomlaty pod Milešovkou za pomoci polostandardizovaného rozhovoru, který je uveden v příloze č. 1.

V praktické části diplomové práce je použita případová studie instituce, při jejímž sběru dat bylo použito vlastní pozorování, terénní poznámky, polostandardizované

rozhovory. Díky případové studii je dle Hendla (Hendl, 2005) možné prozkoumat a porozumět danému případu v přirozeném kontextu.

Závěr

Hlavním cílem diplomové práce bylo zhodnotit vliv regionální politiky na územní rozvoj obce Kostomlaty pod Milešovkou v rámci jejího území. Jako základní zdroje informací posloužily odborné knihy, veřejně dostupná data související s tématem a informace získané na základě polostandardizovaných rozhovorů s hlavními aktéry regionálního rozvoje v obci.

Ze zjištěných poznatků vyplynul závěr, že pro obec a prosazování regionální politiky je důležitá zejména možnost získávat finanční prostředky z evropských zdrojů. Podstata je spatřována v tom, že pokud by Česká republika nebyla členem EU nebo by neexistovala politika Hospodářské a sociální soudržnosti, vývoj by nebyl tak patrný, jako je tomu v současné době. I přesto, že jsou žádosti o dotace spojeny s náročnou administrativou a vyžadují určitou míru spolufinancování, dotazovaní aktéři regionálního rozvoje se shodli na tom, že jde opravdu o velký přínos.

Zrealizované, v současnosti probíhající a chystané projekty jsou zaměřeny na řešení problému trvale udržitelného rozvoje na území obce Kostomlaty pod Milešovkou a naplňování regionální politiky. V obci trvale žije v současné době 901 obyvatel, dalších cca. 50 obyvatel tvoří děti a mladí lidé z Výchovného ústavu a dětského domova Kostomlaty pod Milešovkou. V zájmu vedení obce je tedy jednak, zde udržet tyto obyvatele v relativně vzdálené oblasti od průmyslových, vzdělávacích, kulturních a společenských center (Teplice, Ústí nad Labem) a současně vytvořit takové podmínky, aby byl zajištěn všestranný rozvoj všech obyvatel. Možnost kulturního vyžití, zlepšení atraktivity obce, vytvoření podmínek pro další kulturní i společenský rozvoj (budoucí výstavba knihovny, muzea, školní jídelny, startovacích bytů) nepochybně k naplnění těchto cílů poslouží.

Obec Kostomlaty pod Milešovkou je přirozenou spádovou obcí pro několik sousedních obcí a osad. Děti ze sousedních obcí navštěvují místní MŠ a ZŠ, zdravotnické středisko. Účastní se akcí, které obec pořádá v multikulturním centru. Obce zapojené v mikroregionu „SVORNOST“ pořádají společné kulturní i sportovní akce. Je pochopitelné, že nová plocha, která umožní setkávání občanů a pořádání různých kulturních akcí, bude využívána i občany spádových obcí. Pro obec bude realizace projektu znamenat zatraktivnění a zkvalitnění života pro stávající i potenciální obyvatele obce a jejího okolí.

Hlavní přínosy pro obyvatele obce a potažmo celého regionu spočívají v možnostech lepšího kulturního a společenského vyžití obyvatel. Pro běžné obyvatele obce a jejího okolí, ale také děti z VÚDDŠ (výchovný ústav a dětský domov se školou) či děti ze ZŠ je víceúčelové místo k setkávání vítanou možností jak organizovat část kulturních či společenských akcí. Přínosem je nejen samotné vybudování multifunkčního a vzdělávacího centra a nového náměstí s víceúčelovou plochou k setkávání občanů a k pořádání menších kulturních akcí, náměstí s odpočinkovou zónou, úpravy zeleně, ale také efekt možnosti dalšího rozvoje obce, tzn. vybudování nové knihovny, muzea, infocentra, nové jídelny pro ZŠ.

Rovněž těmito úpravami dojde ke zlepšení životního prostředí v obci. Je nutno podotknout, že uvažované přínosy se týkají všech věkových kategorií, od dětí předškolního či školního věku, tak dospělé nejrůznějšího věku, povolání, vzdělání, ale i občany z řad starších obyvatel obce.

Při hodnocení efektů plynoucích z výsledků projektu je důležité zhodnotit a analyzovat poptávající stranu těchto aktivit, tedy samotných obyvatel obce. Je pochopitelné, že život obyvatel je úzce spojen s prostředím, ve kterém žijí. Toto prostředí se pak odráží v jejich každodenním životě. Kvalita životního prostředí je jedním z parametrů se stále rostoucí hodnotou při rozhodování o místě trvalého bydlení u středních a vyšších příjmových skupin obyvatel. Kvalitní životní prostředí umožní rozvoj ekonomických aktivit obyvatel a zvýšení jejich příjmu. Zvýšení příjmů generuje zvýšení výdajů. Tyto výdaje se pak stávají příjmem někoho jiného, mimo oblast samotné revitalizace. Dochází tedy k multiplikačnímu efektu prvotního výdaje za revitalizaci a

rekonstrukci objektu sloužícího kultuře a rekonstrukci místních komunikací a vylepšení vzhledu obce.

Samotná rozvojová strategie obce byla schválena na základě důsledné analýzy potřeb obce a jejích obyvatel. Přijetí této strategie předcházela veřejná diskuze a průzkum mezi obyvateli, ze kterého vyplynulo, že jako hlavní nedostatky a rizika života v obci vidí její obyvatelé nezaměstnanost, veřejnou dopravní obslužnost, menší možnosti kulturního vyžití, riziko zrušení II. stupně ZŠ, zanedbaný stav budov, včetně středu obce a neexistenci rozvojových ploch pro stavbu rodinných domů.

Projekty řeší přímo či nepřímo tři z těchto šesti priorit občanů obce. Přímou řeší kulturní a společenské vyžití v obci, zlepšení vzhledu středu obce, využití brownfields. Nepřímo pak zvýšením atraktivity obce také zájem o stavbu rodinných domů a tím i zvýšení počtu obyvatel a hlavně dětí pro ZŠ.

Regionální politika, náhled na ní, jakož i její nástroje vycházejí z předpokladu, že samotné tržní prostředí mnohdy nestačí k tomu, aby byl zabezpečen vyvážený a harmonický rozvoj obce. Od roku 2006 jsou do obecního zastupitelstva voleni občané ze Sdružení nezávislých kandidátů – „Za trvalý rozvoj obce“ s počtem 10 mandátů z 11ti možných. Právě jejich regionální politika je zaměřena především na rozvoj samotné obce a blahobytu jejích obyvatel. Je zřejmé, že cíle regionální politiky jsou těmito zastupiteli plněny, což dokazují výsledky voleb již po několika volebních obdobích.

Uvedené projekty lze hodnotit jako velmi přínosné pro obec a jako výrazný počín vlivu regionální politiky v obci. Z poznatků vyplynulo zjištění, že především realizací projektu MKC bylo vytvořeno plnohodnotné místo pro setkávání, jak místních obyvatel obce, ale také pro obyvatelé přilehlého okolí. Multikulturní centrum je rovněž využíváno mikroregionem Svornost. V případě zdárného dokončení revitalizace centra obce, tak dojde k vytvoření funkčního a pro obyvatele prospěšného místa, které budou moci lidé využívat pro vlastní potřeby, především pak pro naplnění cíle regionální politiky, vytvořit prostor, kde se budou moci obyvatelé scházet v rámci společenského života obce.

Seznam použité literatury

BLAŽEK, Jiří., UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2002. ISBN 8024603845

DOČEKAL, V., KOZLOVÁ, M., HAVLÍK, V., VERNER, P. *Regionální politika EU a naplňování principu partnerství*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 8021040122

GOODALL, B. *Dictionary of Human Geography*. London: Pengiun Group, 1987.

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 8073670402

HRABALOVÁ, Simona. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*. Brno: Masarykova univerzita, 2004. ISBN 9788021033566

MACHÁČEK, Jaroslav., TOOTH, Petr., WOKOUN, René. *Regionální a municipální ekonomie*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2011. ISBN 9788024518367

MARKOVÁ, Hana. *Finance obcí, měst a krajů*. Praha: ORAC s.r.o., 2000. ISBN9788086199238

MATES, Pavel., WOKOUN, René. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*. Praha: PROSPEKTRUM spol. s.r.o., 2001. ISBN 9788071751007

MATOUŠKOVÁ, Z., HALUZKA, P., BRANDOVÁ, H.: *Úvod do prostorové ekonomiky*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1992. ISBN

MELION, Miloslav. *Finance územních samospráv*. Hradec Králové: E. I. A. – Ekonomická a informační agentury, 2000. ISBN 9788085490794

Ministerstvo pro místní rozvoj. *Nová regionální politika*. Praha: DaDa, a.s., 2002. ISBN 8090306411

PATOČKA, J., HEŘMANOVÁ, E. *Lokální a regionální kultura v České republice*. Praha: ASPI, 2008. ISBN 9788073573478

PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80726110864

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2009. ISBN 9788024727899

STEJSKAL, J., KOVÁRNÍK, J. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál, s.r.o. 2009. ISBN 9788073675882

VANHOVE, N., KLAASEN L. H.: *Regional policy: A European Approach*. Aldershot: Gower, 1983. ISBN

WOKOUN, René a kol. *Regionální rozvoj a jeho management v České republice*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2007. ISBN 9788024513010

WOKOUN, René, Jan MALINOVSKÝ, Milan DAMBORSKÝ, Jiří BLAŽEK a kol. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: LINDE PRAHA, a.s., 2008. ISBN 9788072016990

WOKOUN, René. *Strukturální fondy a obce*. Praha: ASPI, 2006. ISBN 8073571382

WOKOUN, René., MATES, Pavel., KADEŘÁBKOVÁ, J. a kol. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Praha: Aleš Čeněk, s.r.o. 2011. ISBN 9788073803049

Legislativa:

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2000

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2000

Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2000

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2000

Materiály obce:

Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu, Kostomlaty pod Milešovkou 2009, 2010, 2011

Žádost o dotaci na projekt Multifunkční kulturní centrum a regenerace centra obce Kostomlaty pod Milešovkou. Kostomlaty pod Milešovkou, 2008

Závěrečná monitorovací zpráva, Kostomlaty pod Milešovkou, 2010

Farní kronika obce Kostomlaty pod Milešovkou

Jiné zdroje:

Kostomlaty p/M [online]. Dostupné z: <http://www.kostomlatypm.wz.cz/>

Ministerstvo financí ČR [online]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/>

Ministerstvo vnitra ČR [online]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/>

Státní rozpočet [online]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/>

ROP severozápad [online]. Dostupné z: <http://www.nuts2severozapad.cz/>

Účetní kavárna [online]. Dostupné z: <http://www.ucetnikavarna.cz/>

Miraslebl [online]. Dostupné z: <http://www.miras.cz/seminarky/>

Fondy EU [online]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/>